

поглед на споменик на Кајмакчалану На крајњем југу Македоније, небу под облацима, на највишој коти врлетне планине Ниџе, заборављени – Кајмакчалан, где почивају кости српских јунака који су уградили животе у пробој Солунског фронта и најаву окончања Првог светског рата. Тамо сада, на жалост, ретко ко од потомака сврати, свећу да запали, молитву за покој душа јунака да изговори, кандило да ужеже...

Од 12. септембра до 3. октобра 1916. године вођене су жестоке, пресудне беспштедне борбе између српске војске и бугарско–немачких снага. Операције су окончане разбијањем непријатеља, ослобађањем Битоља у оквиру пробоја Солунског фронта као увода у успешно решење Првог светског рата.

На том вису, где су Срби платили највишу цену моћних светских “крчмара”, на 2521. метру изнад мора, 18. септембра 1916. године, јунаци Дринске, Дунавске и дела Тимочке дивизије, од којих је више од 4.600 погинуло, заузели су Кајмакчалан. На тај дан, повремено, у жалосно запуштену спомен–капелицу долазе ретки потомци, планинари, по који војник – граничар, са ове или оне стране, сада македонско-грчке границе. Ретко ко запали свеће за покој душа славних предака. Још ређе неко окади, прелије кости вином, или љутом шљивовицом - “мученицом”... На том историјском вису деценијама свештеник опело није опојао.

Опомена за наук

Мраморна урна са срцем г-на Рајса

Братство на Калемегдану
На граници – заувек

